

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kannanotto kulttuuripoliittisen selonteon valmisteluun

Pääministeri Orpon hallitus on päättänyt käynnistää Kulttuuripoliittisen selonteon valmistelun tarkoituksenaan tuottaa kunnianhimoinen tulevaisuuskuva, joka mahdollistaa Suomen taide- ja kulttuuripolitiikan pitkäjänteisen kehittämisen. Selonteossa esitetään tulevaisuuskuvan lisäksi toimet, joilla tavoitteisiin päästään.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto toteaa, että uuden kulttuuripoliittisen selonteon laatiminen on erittäin tärkeää, jotta kulttuuritoiminnan perusedellytykset, kulttuurin rahoitus ja kulttuuritarjonnan kattavuus taataan koko Suomen alueella, ja kulttuurin ja luovien alojen mahdollisuudet kasvaa merkittäväksi elinkeinotoiminnaksi sekä pito- ja vetovoimatekijäksi vahvistuvat.

Taidetta ja kulttuuria tulee tukea tasapuolisesti koko Suomen alueella. Kuntien mahdollisuus tuottaa kulttuuripalveluita laadukkaasti myös pienissä kunnissa ja maaseutualueilla vaatii valtiolta pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta ja taloudellista tukea. Kulttuuri on kunnan peruspalvelu, joka tukee kuntalaisten hyvinvointia. Kulttuuri vahvistaa alueen identiteettiä ja asukkaiden itsetuntoa. Se on myös merkittävä osa kokonaisturvallisuutta. Kulttuurinen pääoma vahvistaa henkistä kriisinkestävyyttä ja sitä kautta lisää huoltovarmuutta. Kuntien resursseja kulttuuripalveluiden tuottajina ja välittäjinä tulee vahvistaa. Myös alueilla toimivien kulttuuriorganisaatioiden toiminta-avustukset ja riittävät valtionosuudet tulee turvata.

Aluetason kehittämisessä tulee huomioida maakuntien ominaispiirteet ja toisaalta alueiden välinen yhdenvertaisuus. Kulttuurin aluehallinnolle tarvitaan kokonaisvastuullista ajattelua, alueellisen verkoston vahvistamista ja rakenteita, jotka kannustavat yhteistyöhön alueellisten viranomaistoimijoiden (maakuntien liitot, ELY, AVI, Taike ym.) ja taide- ja kulttuuritoimijoiden kesken. Maakuntaliitoilla voi olla vahvempi rooli kuntien kulttuuritoiminnan tukemisessa, kehittämisessä ja koordinoinnissa sekä esim. alueelle kanavoituvan rahoituksen jakamisessa.

Vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen ja kulttuurikasvatuksen edellytykset tulee varmistaa kaikkialla Suomessa. Tasa-arvoisessa Suomessa jokaisella tulee olla mahdollisuus harrastaa kulttuuria varallisuudesta riippumatta. Kansalaisopistojen rooli on tässä elintärkeä. Pitkäjänteinen kulttuurikasvatus tukee lasten ja nuorten kasvua aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi. **Kulttuurikasvatussuunnitelmat** tulee laatia kaikissa kunnissa, ja ne tulee integroida kaikkien koulujen opetussuunnitelmiin.

Kulttuuri- ja taidealojen koulutuksen alueellinen saatavuus tulee turvata elämän ja työurien eri vaiheissa varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin. Tulevaisuudessa **kulttuurihyvinvointipalveluiden** tulee olla vahva osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä ja kiinteä osa alueellisia hyvinvointisuunnitelmia ja strategioita. Kulttuurihyvinvointipalvelujen saatavuuden varmistamiseksi tulee laatia toimiva vastuunjako ja tiivis yhteistyö hyvinvointialueen, kuntien ja alueellisten toimijoiden kesken.

Kulttuuri ja luovat alat ovat osa kuntien elinkeinotoimintaa, ja luovat maakuntiin elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa. Ne tulee nostaa vahvemmin mukaan Suomen elinkeinokehittämiseen. Alueellisia taiteen, kulttuurin ja luovien alojen ekosysteemejä tulee vahvistaa ja siten mahdollistaa alan ammattitoimijuus koko Suomessa. Luovan alan ammattilaisten monipuolinen työnkuva tulee tunnustaa ja huomioida työelämässä ja yhteiskunnan järjestelmissä. Kulttuurin rahoituspohjan laajentamiseksi tulee varmistaa yksityisen ja yrityssektorin kulttuurille suunnattujen lahjoitusten verovähennyskelpoisuus.